

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Sertum Rutaceum Domûs Saxonicae Insigne

**Starck, Christoph Heinrich
Rechenberg, Adam**

Lipsiae, 1664

VD17 VD17 12:144264V

Lemniscus III

[urn:nbn:de:bsz:31-131177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-131177)

effloribus *Sertum hoc Rutaceum* in Insigne ea comitate largi-
tus, eaqve fini, quam paulò post videbimus.

An autem Fridericus hoc Jus tunc habuerit, hodieqve ad-
huc Imperatores habeant, ejusmodi insignia vel conferendi, vel S. 2.
augendi, vel mutandi, nobis planè videtur esse extrà dubium, ad eò
ut id vix aliis, quàm Imperatoribus & Regibus concessum esse sta-
tuamus. Evolvantur *Commentarii ad Legem Regiam, & Jura Maje-*
statis, quibus addi potest *M. Cyriacus Spangenberg / Part. II. Des*
Adel. Spiegels / lib. 12. Cap. 29. 30. Is enim materiam hanc copiosè
planè tractat, & jus nobilitandi post constitutas Respublicas Im-
peratori & Regibus jure meritoqve adscribit, Pontificibusqve im-
pudenti audacià id suæ quoqve cathedræ ceu throno vendican-
tibus masculè eripit; *quem sis vide.*

LEMNISCUS III.

Sertum Rutaceum Bernhardus Anhaltinus
ab Imperatore Friderico I. primus accepit.

I.

Fasciola.

§. 1. *Bernhardi nostri patria, genus, pater, fratres, merita, res gesta, honores, instrumenta Casarea exautoratè*
Heinrici & creati Bernhaldi Electoris, mors. §. 2. *Collati Ser-*
ti Rutacei Causa remota duplex, propinqua falsa & vera.
§. 3. *Propter causam tam remotam quam propinquam Bern-*
hardus noster Serto dignus. Maximè propter fortitudinem
bellicam. Fortitudo hæc mater nobilitatis. In Gallicis Co-
mitiis nobiles non nisi milites dicuntur. Militarium viro-
rum ambitio. Bernhaldi nostri magnanimitas. Elogium
ejus Poëticum Reusneri.

II.

Floſculi.

Bernhardus hic Ascanius fuit, cujus gentis tanta est canities,
ut ortus propemodum occultet suos. Sunt enim qui eos à se S. 1.

B 3

igno-

ignorari fatentur: Sunt qui ab Ascane filio Gomeri & ex Ascania
Asiæ regione aut pulsam, aut propter loci angustiam spontè di-
gressam deducunt; sunt quoque qui aliundè arcessunt. Sed no-
bis jam Nili fontes indagare non expedit. In propinquo enim
habemus, quæ in illustrissima hac gente satis mirari & venerari non
possumus. Prodiit enim ex ista stirpe, Bernhardi nostri Parens
Albertus cognomento *Ursus & Pulcher*, cujus industriâ & virtute
reliquiæ gentis Henetæ in hæc ad Albim, Viadrum, & Harciniam
ora deletæ, & hæc provinciæ colonis novis impletæ. ad cultum tra-
ductæ mansuetiorem atque Urbibus, Templis, Scholis, Studiis, Le-
gibus, Judiciis & Disciplinis ornatae sunt. Factus est hic *Albertus*
mortuo Primislao I. Henetorum & Obotritorum Rege A. C.
c10 CXLII. Marchio Brandenburgensis, tandem post mortem
Comitis Pœzenensis Electoris Marchionis, etiam à Friderico I.
Imperatore in Electorem Imperii inauguratus est. *H. Henninges.*
Tom. II. Part. II. p. 168. Wendelinus Polit. Lib. II. cap. 32. Thes. p. 372.
Ex filiis ejus quinque, secundus Otto Patri successit in Marchio-
nato & Electoratu, ac Henetos, quia ab ulteriori Viadri ripa bel-
lum renovabant, longiùs inadè repulsos compefcuit. Quartus
verò *BERNHARDUS* noster meritis & rerum gestarum am-
plitudine clarus, post Heinricum Leonem Bavaricæ & Saxo-
niæ Ducem exautoratum, modò laudati Imperatoris Fride-
rici I. decreto & *Electorum & Ducatum SAXONIÆ*, cum primis
ob egregiam in bellis Italicis ad Mediolanum, ubi ejus *SIGNI-
FER* fuerat, navatam operam, unanimi Principum suffragio, con-
secutus est. Utriusque Diploma tum exaurationis à parte
Heinrici, tum investituræ à parte nostri Bernhardi scitu lectuque
dignum est, quocirca non pigror ex *Commentario Windechi*
describere. Verba Instrumenti, quo Imperator Heinricum di-
gnitate Ducatus & Electoratus exiit, inter alia hæc sunt: *Heinri-
cum ob feudi noxiam commissoriâ peractam Ducatu Ripariorum & Saxo-
niæ exsestucamus, eum, omnesque ejus posteros diâis Dominiis & terris
exspoliamus, & ab eo illiusque generationis hominibus auferimus jus eli-
gendi Casarem, quâ laudis prerogativa ipse ac Pater ejus splendidus exti-
tit, &c.* Datum Würzburgi Anno 1180. Severa sanè sententia.
Verba autem Investituræ, quò Imperator huic nostro Bernhardo
Electo-

Electorum ac dominium Saxonie confert, ita se habent : In
Bernhardum nobis ac Imperio fidelem ac dilectum Principem, conferimus
tractum Saxonicum ac munus Electoratitium, quæ Heinrico priori posses-
sori, omni jure postulante abjudicavimus, & Te istis gratis ac Juribus su-
blimamus, ob tua fidelia servitia, Justitia exigente, de voce & instigatione
Principum regni nostri. Elogium contra verè summum, perenniqve
memoria dignissimum : quod postea BERNHARDUS noster
non tam imminuit, quàm potius compluribus iisqve longè præ-
clarissimis rebus gestis adauxit atqve cumulavit : Quas inter
maximè eminet, quod Heinrico VI. Imperat. pecuniâ Anglicâ &
Bohemicâ Imperium Romanum licitanti, utqve hæreditarium,
sicut aliorum Regnorum successorem, id faceret, annitenti, acer-
rimè restitit, effecitqve, ut quæcunqve ea in re promissa, constituta
actave vel sermonibus, vel literis vel largitionibus essent, irrita
planè fierent, addito hoc obice, ut nemo id deinceps tentare aude-
at. Quod quidem factum ob Conservatam Germaniæ liberta-
tem, aliorum triumphis anteponendum censet Georg. Fabricius Lib.
1. Rerum Misnic. p. 16. Primus sedem suam fixit Witebergæ, conce-
dente ei Conrado III. eam provinciam, quæ postea etiam longo
tempore domicilium Electorum fuit. Obiit tandem c. CCXII.
sepultus in Cœnobio Ballenstadenf. cum duabus uxoribus Jutta
Danica & Sophia Thuringica. Atqve ita brevi linea ejus vitæ cur-
riculò expeditò, jam nunc ad *Sertum* ipsius *Rutaceum* redimus,
quod ipsum tantum abest, ut non sit è Republica Veritatis, quod
hic noster Bernhardus ab Imperatore *Primus* acceperit & usurpa-
verit, ut potius *Brodusus* explodendus, qui lib. 4. *Geneal. Anhalt.*
p. 16. id nescio cui Alberto adscribere audeat, contra omnium hi-
storiorum concentum, quos quidem mihi hætenus videre li-
cuit.

Quæ autem ejus Causæ, jam nunc investigandum : assignan-
tur illæ à variis variæ. Nos istas distingvimus in *remotam* & *pro-* 5. 2.
pingvam. *Remotam* eamqve tum *positivam* in Bernharδο dicimus
fuisse, Fortitudinem ejus bellicam, exindeqve Imperatoris Fride-
rici in ipsum derivatum affectum singularem ; tum *Remotivam*,
in Heinrico Leone ejus contumaciam, quâ Majestatis reus &
omnibus suis ditionibus privatus, anam præbuit, Imperatori hunc
nostrum

nostrum Bernhardum munere Elector Ducatuqve Saxoniz, ve-
luti Ottonem Wittelsbachium Ducatu Bavariz mactare. *Calvi-
sus Chron. Univers. A. 1180. p. 947.* Auctum igitur hoc modò Do-
minium atqve territorium, insignium quoqve augendorum causa
sed *remota* extitit. *Propinqvam* aiii aliam ponunt. Quidam cum
virgine quadam Veneta Ducem *corollam Rutaceam* discessurum,
memoria causa divisisse, indeqve donationi insignium materiam
suppeditatam esse perhibent. Quorum sententiam cum fidem
historicam desideret, nostram hoc loco facere nolumus. *Adefis
Laurentium Faustum in Libello, Erklärung des Fürstlichen
Stamm-Baums der Herzogen zu Sachsen.* Secundum
alios & nostro iudicio verius dicitur, quod Bernardus *Sertum*,
hoc ab Imperatore suppliciter exoraverit: Sic enim *Dresserus* me-
morat ex *Kranzio*: Dux & Elector Saxoniz factus BERNHARDUS
etiam *trabium, auratarum & nigrarum, rutaceiq³serti* insigne ab Im-
peratore accepit. Cum enim orasset Casarem ad pedes ejus
abjectus, ut aliquo oramento præter fratres, qui *Stratoria ligna*
in *Clypeo transversa colore atro ac gilvo variata* gerebant, insigne-
tur, Imperator *rutaceam coronam*, quæ erat ornatus in æstu ex
obliquò injectit supplicantis clypeo. *Dress. Millen. VI. p. II. p. 415.
seqq. Kranz. lib. V. Saxon. cap. 25.* Et hæc sunt Causæ.

- §. 3. Ex quâ utraqve tam *remota* quam *propinqva* abundè con-
stat, quàm dignus hoc Insignium auctario Bernardus fuerit; Per
Propinqvam quidem id tam venerabundè, uti pium & gratum Vasal-
lum decebat, ab Imperatore eblandiendò; Per *Remotam* verò il-
lud tam optimè sua promerendo *virtute Bellica*, quippè quæ, si ul-
la alia, ejusmodi Insignium Nobilium ornamento atqve augmen-
to est dignissima. Quod & olim Veteres non nescivere. Hinc
iis iam more positum fuit, illis, qui pro patria non sine periculo
fortiter decertassent, clypeum, qui rem optimè gestam imagini-
bus declararet, dare, quem aliis extra militiam domi delitescen-
tibus denegabant. Indè factum est, quod Clypeum & scutum,
sine imagine omni & pictura gestarent illi qui militatum abibant,
donec fortitudinem suam facto approbassent, insigniaqve clypeo
inscribenda meruissent. Imò hodiè cum *triplex in Gallia Regnico-
larum ordo: Clerus, Nobilitas, Populus; Apud eos nullo adjecto nobiles
voca-*

vocantur qui armat tractant, nempe si pro sapia valent: Et eorum ordo nobilitas dicitur: Ceteri non milites Clero & Parliamentis adscripti, etsi sunt natalibus nobiles. Verba sunt Gramondi Hist. Gall. lib. 3. p. 182. Cum enim Heroës & viri militares cum vitæ suæ periculo de Republica in bello bene mereantur, & res belli majores esse quam urbanas putent, juxta Cic. lib. 1. Off. hunc honorem præ aliis sibi deberi autumant. Hinc etiam aliquando in examine Virtutis suæ excesserunt & de togatarum Virtutum Studiosis contemptim locuti sunt. Hercules apud Ovid. Metamorph. lib. 9. ad Acheloum.

— melior, inquit, mihi dextera lingua est,
Dummodo pugnando superem, tu vince loquendo.

Et militares viri apud Gramond. loc. cit. in publicis regni Comitibus (quem locum supra quoque tetigimus) togatis vitam dicebant trahi desidiosè languidū, in gloriæ tranquillam; dumq; nobilibus rigent frigore membra, dum pro tempore & calore fatiscunt, inediā dum extingvuntur, fame dum pereunt, sub dio nocte interdū insomnes, dum instat jugulo armatus hostis, Senatoribus esse somenta vitæ, quæ alia desidiosi amant, domos splendidas, instructos agros, suburbanos recessus, amœnam vitam. Illi dum immerguntur delitiis, nobilibus arcta pœna vitam inter angustias trahi. Et quæ erant alia eorum telâ, quæ in togatos stringebant, uti ea oculis elegantissimus Scriptor loco cit. exponit. Hæc verò ideò adducimus, ut videre liceat, quomodo apud diversas gentes olim & nunc fortitudo bellica præ aliis eminerit, dignissimaq; habitâ fuerit, quæ illustribus nobilitaretur atq; insigniretur decoribus; licet excessum natumq; ex ambitione ab usum non probemus. Ab hoc verò planè alienus BERNHARDUS noster. Non enim fortitudine sua aliter quam ad defensionem Imperii ejusq; libertatis & familiæ suæ decus & incrementum usus fuit, uti ex superioribus patere arbitramur. Has ejus virtutes & merita, unæ cum historia Rutacea scitè expressit Nicolans Reusnerus in illius Elegio, quò Lemnisco huic ultimam manum imponere collibet.

Ascanio Princeps Bernhardus sanguine natus,

Primus Saxonici Principis arma gerit.

Juris amans, Divum metuens, animosus in armis,

Libertas Patriæ quò duce sancta viget.

Quod

Quod manet Imperii Germania laudibus auſta :
Virtuti magni debet id omne Ducis.
Vandalus expertus præſtantis robora dextra :
Agnovit Dominum quem coluitque ſuum.
Auratis Enſis trabibus rutæque corollæ
Ornat & Imperii deligit arma ſui.
Imperat octonis quater actis integer annis ;
Imperii ſedes Urbs Witeberga ſuit.

LEMNISCUS IV.

Sertum Rutaceum in Comitibus Herbipolenſibus Anno cło CLXXX, primum in Clypeo Saxonico floruit,

I.

Fasciola.

§. 1. Herbipolis Friderico I. chara. Alibi, jam hic Comitibus coëgit. §. 2. Ubi haberi poſſint Comitibus. Quæ materia Comitiorum per ſe, per accidens in Comitibus hoc inſigno collatum. Quando. Ejus deſcriptio Poëtica Taubmanni.

II.

Floſculi.

- Herbipolin Orientalis Franciæ, quæ hodiè eſt Franconiæ,
- §. I. Metropolin, Episcopatu & Academia illuſtrem, Friderico Barbaroſſæ Imperatori præ aliis in oculis fuiſſe, ex Annalibus abundè conſtat. In ea enim non ſolum Nuptias cum Beatrice unica Reginaldi tunc Comitibus Veſontionis in Burgundia filia cło CLVI. celebravit ſolemniffimè. *H. Henninges d. l. Tom. II. part. I. p. 45.* fed & complures imperii Conventus inibi coëgit, oppidò memorabiles. Hac ipſa Herbipolis eſt, in qua cło CLVII. tam magno animo ambitioni Pontificis reſtitit : cum namque iſte in Germaniam Legatos miſiſſet, & hi in ſermone ſuo oſtendiſſent, Imperatorem à Pontifice per coronam accepiffè Imperialem authoritatem tanquam beneficium, negavit id Imperator, & cum Principibus hic Wurzeburgi deliberatione habitâ, mox juſſit Legatos Germa-